gemeente Krimpenerwaard

RAADSVRAAG

Nr: SV22-050

Datum: 15 september 2022

Vraag art. 38

Indiener: Leden Klankbordgroep Midden-Holland

Onderwerp: Voortgang en inhoudelijke informatie RES

Toelichting:
Op 29 september aanstaande vindt een (digitale) regio avond plaats voor (onder andere) de vijf gemeenteraden in onze regio. Het onderwerp betreft de RES.
De leden van de Klankbordgroep Midden-Holland maken zich zorgen over de voortgang in het RES dossier en missen inhoudelijke informatie over de uitvoering van de moties die in de respectievelijke raden juni 2021 zijn aangenomen na afstemming in een regionale motiemarkt.
Onderstaande vragen worden door hen via de vijf betrokken wethouders aan de Stuurgroep gesteld.
Verzoek is de beantwoording in ieder geval op 29 september, maar bij voorkeur voorafgaand aan deze avond te delen richting de vijf gemeenteraden.

Vragen:

Proces

- Wat is het proces en de planning richting de besluitvorming over RES 2.0?
- Welke deelproducten zijn hier onderdeel van en wie heeft mandaat hierover te beslissen?
- Met de ervaringen bij RES 1.0 in het achterhoofd willen de vijf raden regelmatig geïnformeerd worden over de voortgang richting RES 2.0. Hoe gaat hierin voorzien worden?
- Daarnaast zal in de planning ruimte moeten zijn voor tijdige afstemming van de deelproducten RES 2.0 met de raden en zal gezamenlijke afstemming over besluitvorming, moties en amendementen moeten plaatsvinden. Verzoek dit in de planning op te nemen en de daarvoor benodigde documenten tijdig vrij te geven.

Stand van zaken

- Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van de in juni 2021 aangenomen moties die volgens afspraak als bijlage bij RES 1.0 gevoegd zouden worden?
- Hoe hebben Stuurgroep en Programmateam invulling gegeven aan de gemaakte afspraak dat moties die in minimaal 3 gemeenteraden zijn aangenomen verwerkt worden bij de uitvoering van RES 1.0 en daarmee doorwerken naar RES 2.0?
  (denk aan de toepassing van een mix van energie opwekkers - windenergie en/of andere innovaties).
- Met het vaststellen van RES 1.0 was de doorrekening van het netwerk door de netwerkbeheerder Stedin nog niet gereed. Tijdens de laatste regio bijeenkomst gaf de beheerder de “winstwaarschuwing” dat een RES gebaseerd op enkel zonnenenergie (- en panelen) zeer kostbaar en moeilijk uitvoerbaar is.
  Deze uitkomsten van deze doorrekening hebben we als raden nog niet ontvangen. Kunt u dit rapport delen en toelichten wat de uitkomsten betekenen?

Lokaal versus regionaal

- Wat is de stand van zaken rond moties die juni 2021 lokaal zijn aangenomen en een lokale uitvoering vragen?

- Onlangs zijn de verschillende colleges geïnstalleerd. Zijn de portefeuillehouders gecommitteerd aan de uitvoering van RES 1.0? Hoe liggen de (gezamenlijke) belangen en het commitment voor RES 2.0?

Actualiteit
- De duurzaamheidsopgave is urgenter geworden als gevolg van de energiecrisis; Welke mogelijkheden zijn er om deze te versnellen? En wat betekent dit voor RES 2.0?
- De RES gaat niet alleen over elektra maar ook over warmte. Zijn er ondertussen ook vorderingen en meer inzichten voor wat betreft de ontwikkeling van regionale warmtenetten in combinatie met regionale warmtebronnen?

Antwoord college:

Proces

Vraag 1:
Wat is het proces en de planning richting de besluitvorming over RES 2.0?

Antwoord:
Na een landelijk onderzoek is door het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NPRES) vastgesteld dat de RES 2.0 in de meeste gevallen plan-MER-plichtig (milieueffectrapportage) is. De plan-MER is een hulpmiddel bij het nemen van besluiten. Het geeft het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming. Als gevolg van het onderzoek door het NPRES is een scheiding gemaakt tussen een voortgangsrapportage die in juni 2023 door het programma wordt opgeleverd en een herijkingsdocument RES 2.0. NPRES raad aan om het herijkingsdocument door de volksvertegenwoordigingen die betrokken zijn bij de RES te laten vaststellen. De planning voor het herijkingsdocument wordt nu opgesteld en wordt daarna beschikbaar gesteld (zie ook toelichting van NPRES in de bijlage).

In het RES Voortgangsdocument werkt de regio de voortgang uit van het realiseren van de ambities die in RES 1.0 omschreven zijn. Deze informatie is nodig om landelijk te kunnen monitoren of de 30 regio's sámen ook op koers liggen voor 2030. De regio's brengen de voortgang elke twee jaar in beeld. Dat zorgt voor gezamenlijk zicht op de voortgang en de mogelijkheid bij te sturen in beleid en/of uitvoering. Het is ook van belang voor de investeringsplannen van de netbeheerders. Het realiseren van infrastructuur heeft een lange doorlooptijd. Het document waarin de voortgang wordt vastgelegd wordt het RES Voortgangsdocument 2023, 2025 etc. genoemd. Dit document heeft geen kaderstellend karakter en is niet plan-MER plichtig. Het RES Voortgangsdocument wordt vastgesteld door de colleges en voorgelegd aan de volksvertegenwoordigers op vergelijkbare wijze als bij andere beleidsonderwerpen.

Tijdens het uitvoeren van de Regionale Energiestrategie kunnen ook nieuwe inzichten ontstaan. Bijvoorbeeld door nieuwe lokale, regionale en landelijke ambities, ruimteclaims van andere maatschappelijke opgaven of van innovaties in technieken of bronnen. Dit treedt in elke regio op een eigen moment op. Dat is maatwerk en kent dus logischerwijs geen vast ritme. Voor het document dat landelijk de RES Herijking 2.0 (en 3.0 en zo verder) wordt genoemd, kan de RES-regio daarom zelf bepalen of, hoe en wanneer die wordt vastgesteld. Voor de RES Herijking 2.0, die vaak plan-MER plichtig is, is besluitvorming door volksvertegenwoordigers volgens NPRES sterk aan te raden. Het kan immers gaan om kaders die (opnieuw) worden vast- of bijgesteld.

Er loopt op dit moment echter een onderzoek of het realiseren van de doelen van RES 1.0 in de regio Midden Holland een RES Herijking vereist. Gezien het feit dat het bod van de regio bestaat uit zon op dak, zoekgebieden voor zon op land en bestaande locaties voor windenergie zou dat mogelijk niet het geval zijn. Daarmee zou er ook voor realisatie van de opgave uit RES 1.0 geen plan-MER nodig zijn. Zodra dit helder is zullen de volksvertegenwoordigingen hiervan op de hoogte worden gesteld.

Vraag 2:
Welke deelproducten zijn hier onderdeel van en wie heeft mandaat hierover te beslissen?

Antwoord:

- Lokaal eigendom: het regionale beleidsdocument wordt in november beschikbaar gesteld aan de colleges zodat dit ter besluitvorming kan worden voorgelegd aan de gemeenteraden.

- Kansenkaart en afwegingskader: voor de uitwerking van zoekgebieden naar concrete locaties voor duurzame opwek worden momenteel een kansenkaart en afwegingskader opgesteld. Hierin wordt gekeken in welke gebieden zon op land en langs infrastructuur kansrijk is onder bepaalde voorwaarden, en waar niet/minder kansrijk. De kansenkaart en afwegingskader worden na participatie met inwoners ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraden van RES Midden Holland.

- Participatie: er is een beleidsdocument opgesteld en goedgekeurd door de stuurgroep RES waarin wordt aangegeven op welke manier participatie over de RES zal worden uitgevoerd binnen onze Regio.

- Voortgangsrapportage: de eerste rapportage is opgesteld in juni en wordt gedeeld met de volksvertegenwoordigingen (zie bijlage).

- Herijking RES 2.0: hiervoor is nog geen planning beschikbaar, deze wordt mede afhankelijk van het wel of niet uitvoeren van een plan-MER ter ondersteuning van de besluitvorming aangeboden aan de volksvertegenwoordigingen. De Herijking RES 2.0 wordt ter besluitvorming aangeboden aan de volksvertegenwoordigingen.

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau (**NRD**): indien PlanMER wordt uitgevoerd zal de NRD ter besluitvorming worden voorgelegd aan de volksvertegenwoordigingen. De NRD markeert de start van de plan- MER procedure. De NRD richt zich op het verkennen van te beschouwen milieuaspecten en te onderzoeken alternatieven.

- Plan-MER: Als de plan-MER wordt uitgevoerd zal de rapportage deel uitmaken van het herijkingsdocument en ter ondersteuning van de besluitvorming worden aangeboden aan de volksvertegenwoordigingen.

- Een substantieel onderdeel van de RES opgave is het realiseren van opwekking hernieuwbare energie op rijksgronden (OER-programma). Hiervoor hebben wij ons als regio ingeschreven bij het Ministerie Economische zaken en Klimaat/Rijkswaterstaat voor de N11, A12 en A20. De voorverkenningsfase start medio 2023 voor de N11 en A12 en in 2024 voor de A20. Elke fase zal afgesloten worden met een besluit of er kan worden doorgegaan.

Vraag 3:
Met de ervaringen bij RES 1.0 in het achterhoofd willen de vijf raden regelmatig geïnformeerd worden over de voortgang richting RES 2.0. Hoe gaat hierin voorzien worden?

Antwoord:

- Via regionale raadsinformatieavonden.

- Er wordt jaarlijks een rapportage geleverd door het programma wat betreft de status van de opgave. Juli 2023 zal de voortgangsrapportage 2023 geleverd worden.

Vraag 4:
Daarnaast zal in de planning ruimte moeten zijn voor tijdige afstemming van de deelproducten RES 2.0 met de raden en zal gezamenlijke afstemming over besluitvorming, moties en amendementen moeten plaatsvinden. Verzoek dit in de planning op te nemen en de daarvoor benodigde documenten tijdig vrij te geven.

Antwoord:
In de planning van het programma RES wordt rekening gehouden dat er ook afstemming kan plaatsvinden met de volksvertegenwoordigingen.

Stand van zaken

Vraag 5:
Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van de in juni 2021 aangenomen moties die volgens afspraak als bijlage bij RES 1.0 gevoegd zouden worden?

Antwoord:
Deze zijn besproken en goedgekeurd in de stuurgroep RES en worden per gemeente verder gedeeld met de Raad (zie bijlage).

Vraag 6:
Hoe hebben Stuurgroep en Programmateam invulling gegeven aan de gemaakte afspraak dat moties die in minimaal 3 gemeenteraden zijn aangenomen verwerkt worden bij de uitvoering van RES 1.0 en daarmee doorwerken naar RES 2.0? (denk aan de toepassing van een mix van energie opwekkers - windenergie en/of andere innovaties).

Antwoord:
Een gemeente kan niet gehouden worden aan een motie in een andere gemeente. Verwezen wordt naar de uitwerking van de moties.

Vraag 7:
Met het vaststellen van RES 1.0 was de doorrekening van het netwerk door de netwerkbeheerder Stedin nog niet gereed. Tijdens de laatste regiobijeenkomst gaf de beheerder de “winstwaarschuwing” dat een RES gebaseerd op enkel zonne-energie (en -panelen) zeer kostbaar en moeilijk uitvoerbaar is. Deze uitkomsten van deze doorrekening hebben we als raden nog niet ontvangen. Kunt u dit rapport delen en toelichten wat de uitkomsten betekenen?

Antwoord:
De netimpactanalyse van de netheerders komt januari 2023 beschikbaar en zal worden meegenomen in de voortgangsrapportage in juli 2023.
Ter aanvulling: Stedin heeft zitting in de werkgroep elektriciteit en de stuurgroep RES 2.0; er is hiermee continue afstemming over de ontwikkelingen.

Lokaal versus regionaal

Vraag 8:
Wat is de stand van zaken rond moties die juni 2021 lokaal zijn aangenomen en een lokale uitvoering vragen?

Antwoord:
Zie antwoord vraag 5.

Vraag 9:
Onlangs zijn de verschillende colleges geïnstalleerd. Zijn de portefeuillehouders gecommitteerd aan de uitvoering van RES 1.0? Hoe liggen de (gezamenlijke) belangen en het commitment voor RES 2.0?

Antwoord:
De portefeuillehouders zijn direct betrokken bij de RES 2.0 en bouwen voort op de genomen besluiten en relevante teksten uit het coalitieakkoord.

Actualiteit

Vraag 10:
De duurzaamheidsopgave is urgenter geworden als gevolg van de energiecrisis; Welke mogelijkheden zijn er om deze te versnellen? En wat betekent dit voor RES 2.0?

Antwoord:
Het belang van de RES is alleen maar groter geworden en we moeten dan hier ook volop op blijven inzetten. Lokaal wordt hard gewerkt aan isolatieprogramma's waardoor de toename gebruik van energie daalt.

Vraag 11:
De RES gaat niet alleen over elektra maar ook over warmte. Zijn er ondertussen ook vorderingen en meer inzichten voor wat betreft warmte?

Antwoord
Voor warmte heeft elke gemeente de transitievisie warmte opgesteld en wordt hard gewerkt aan isolatieprogramma's. Daarnaast werken de gemeente Zuidplas en de gemeente Waddinxveen samen met 3 gemeenten buiten de RES samen in de Warmte Samenwerking Oostland (WSO). Daarin onderzoeken ze de mogelijkheden van een regionaal warmtenet. Hiervoor is een basis ontwerp gemaakt en de gemeente Waddinxveen en de gemeente Zuidplas hebben een garantstelling gegeven aan WarmtelinQ (ondergrondse leiding restwarmte Rotterdamse haven) om de toekomstige levering van warmte mogelijk te maken. Dit houdt de optie voor een warmtenet dat deels gevoed wordt door WarmtelinQ open.
Momenteel onderzoeken de WSO-gemeenten de mogelijke vervolgstappen. Daarbij vindt ook overleg plaats met het Rijk en de provincie. De gemeenteraden zullen over de uitkomsten van deze onderzoeken en overleggen geïnformeerd worden.

Ondertekening college:

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip P.J. Bouvy-Koene